

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Lingvistinė teksto analizė	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): doc. dr. Vilma Zubaitienė	Filologijos fakultetas
Kitas / a (-i):	

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	rudens semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	32	98

Dalyko (modulio) tikslas		
<p>Analitinis ir kritinis mąstymas: gebėjimas analizuoti tekstą, išvelgti teksto elementų sąsajas, teksto struktūrą ir rišlumo priemones, vertinti pateiktą informaciją (reiškinius, dalykus, žmonių poelgius, kalbą ir kt.) socialiniame ir kultūriniame kontekste.</p> <p>Esminės teksto lingvistikos žinios ir gebėjimai: teksto kaip reiškinio ir teksto lingvistikos kaip mokslo disciplinos suvokimas, pagrindinių teksto analizės sąvokų (pvz., kohezijos, koherencijos, intertekstualumo) taikymas. Lietuvių kalbos teksto prasmų suvokimas ir analizė įvairiais lygmenimis: leksiniu, gramatiniu, stilistiniu ir pragmatiniu, atsižvelgiant į kontekstą ir komunikacinę situaciją.</p> <p>Gebėjimas kurti tekstus pagal paskirtį, atsižvelgiant į adresatą, komunikacinę tikslą ir žanro ypatybes, parenkant tinkamas kalbines ir stilistines priemones.</p>		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Gebės kritiškai vertinti informaciją, analizuoti reiškinius, išvelgti sudėtinės teksto dalis ir ryšius tarp jų, atpažinti teksto struktūrą ir rišlumo priemones; gebės kelti probleminius klausimus, dalyvauti diskusijose, argumentuoti savo nuomonę, analizuodami skirtingus teksto lygmenis.	Interaktyvios paskaitos Seminarai: teorinės diskusijos, tiriamųjų užduočių pristatymas ir aptarimas Savarankiškas tiriamasis darbas	Dalyką sudaro trys dalys, kurių kiekvienos žinios ir gebėjimai vertinami atskirai 10 balų sistema. (žr. toliau lentelę <i>Vertinimo strategija</i>) Dalyko pabaigoje rašomas vienas bendras vertinimas – visų trijų pažymių procentinis vidurkis.
Gebės išvelgti lingvistinę problemą ir jai iširti pasirinkti tinkamą empirinę medžiagą, ją analizuoti, sisteminti, kritiškai vertinti, interpretuoti duomenis ir daryti pagrįstas išvadas, naudodamiesi teksto lingvistikos	Interaktyvios paskaitos Seminarai: teorinės diskusijos, tiriamųjų užduočių pristatymas ir aptarimas Savarankiškas tiriamasis darbas	Dalyką sudaro trys dalys, kurių kiekvienos žinios ir gebėjimai vertinami atskirai 10 balų sistema. (žr. toliau lentelę <i>Vertinimo strategija</i>)

tyrimo metodais, šiuolaikinėmis technologijomis, duomenų ištekliais ir šaltiniais.		Dalyko pabaigoje rašomas vienas bendras vertinimas – visų trijų pažymių procentinis vidurkis.
Suvoks, gebės apibūdinti tekstą kaip reiškinių; žinos, supras ir gebės tinkamai vartoti bei aiškinti pagrindines teksto lingvistikos sąvokas ir terminus, atpažinti jų raišką konkrečiuose tekstuose, taip pat įgis pamatinių teksto lingvistikos mokslo žinių ir gebės juos taikyti analizuodami skirtingų tipų tekstus.	Interaktyvios paskaitos Seminarai: teorinės diskusijos, tiriamųjų užduočių pristatymas ir aptarimas Savarankiškas tiriamasis darbas	Dalyką sudaro trys dalys, kurių kiekvienos žinios ir gebėjimai vertinami atskirai 10 balų sistema. (žr. toliau lentelę <i>Vertinimo strategija</i>) Dalyko pabaigoje rašomas vienas bendras vertinimas – visų trijų pažymių procentinis vidurkis.
Įgis žinių ir supratimo apie lietuvių kalbos sistemą ir lietuvių kalbos atmainas.	Interaktyvios paskaitos Seminarai: teorinės diskusijos, pranešimų skaitymas; tiriamųjų užduočių pristatymas ir aptarimas Savarankiškas tiriamasis darbas	Dalyką sudaro trys dalys, kurių kiekvienos žinios ir gebėjimai vertinami atskirai 10 balų sistema. (žr. toliau lentelę <i>Vertinimo strategija</i>) Dalyko pabaigoje rašomas vienas bendras vertinimas – visų trijų pažymių procentinis vidurkis.
Gebės aprašyti, analizuoti, aiškinti bei vertinti lietuvių kalbos reiškinius sintaksiniu, semantiniu, pragmatiniu aspektais vartodami tinkamą terminiją ir taikydami tinkamus metodus.	Interaktyvios paskaitos Seminarai: teorinės diskusijos, pranešimų skaitymas; tiriamųjų užduočių pristatymas ir aptarimas Savarankiškas tiriamasis darbas	Dalyką sudaro trys dalys, kurių kiekvienos žinios ir gebėjimai vertinami atskirai 10 balų sistema. (žr. toliau lentelę <i>Vertinimo strategija</i>) Dalyko pabaigoje rašomas vienas bendras vertinimas – visų trijų pažymių procentinis vidurkis.

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Teksto sąvoka. Tekstas ir kalbos sistema. Kalbos vienetų reikšmė ir prasmė. Diskurso ir teksto santykis. Teksto tyrinėjimo aspektai ir metodai.	2						2	4	
2. Teksto požymių (koherencijos, kohezijos, intencionalumo ir kt.) nustatymo teorinė apžvalga. Teksto pobūdis (rašytinis, sakytinis, elektroninis ir kt.) ir tipai (naratyvieji, nenaratyvieji).	1		1				2	6	Teorinės literatūros studijavimas: Vaskelienė J. (2007), Trumpas teksto lingvistikos žinynas. Šiauliai: ŠU, p. 38–44; Beaugrande R. de., Dressler W. (1981), Introduction to Text Linguistics. p. 209–233; Brown G, Yule G. (1983), Discourse Analysis, p. 4–19.

									Nedidelės apimties tiriamosios užduotys.	
3. Teksto koherencijos (semantinio vientisumo) analizė. Subjektyvumo įtaka teksto koherencijos nustatymui.	1		1					2	4	Nedidelės apimties tiriamosios užduotys.
4. Semantinė ir kompozicinė teksto struktūra. Metateksto elementai. Teksto vienetai (pasakymas, pastraipa, fragmentas ir kt.). Dialoginio teksto vienetai.	1		1					2	6	Teorinės literatūros studijavimas: Vilkienė L. (2000), Formalioji dialogo vienetų klasifikacija, – <i>Kalbotyra</i> , XLVIII (1)–XLIX (1). Bartkutė, D. (2007). The role of patterns of cohesion in realising some discursive strategies in English and Lithuanian dialogue. – <i>Žmogus ir žodis</i> 9 (3), p. 95–101. Teoriniai pranešimai. Nedidelės apimties tiriamosios užduotys.
5. Teorinės teksto funkcijų skyrimo nuostatos. Reprezentacinė, tarpasmeninė, struktūrinė teksto funkcija. Teksto funkcijų ir žanro sąveika.	1		1					2	6	Teorinės literatūros studijavimas: Marcinkevičienė R. (2008), <i>Žanro ribos ir paribiai</i> . Vilnius: Versus aureus, p. 33–78. Teoriniai pranešimai.
6. Reprezentacinės funkcijos analizė mokslinio, publicistinio, dalykinio stiliaus tekstuose. Foninės žinios (socialinis kontekstas). Vidinė ir išorinė teksto informacinė struktūra. Pagrindinė ir šalutinė tema (-os), problema, idėja, turinys.			2					2	6	Teorinės literatūros studijavimas: Marcinkevičienė R. (2008), <i>Žanro ribos ir paribiai</i> . Vilnius: Versus aureus, p. 53–58; Linkevičienė N., Šlepikienė R. (2013), <i>Autoriaus ir skaitytojo santykių raiška publicistinio stiliaus tekstuose: redakcinių straipsnių kokybinė analizė – Lietuvos kalba</i> , (http://www.lietuviukalba.lt/index.php?id=3); Smetona A., Usonienė A. (2012). <i>Autoriaus pozicijos adverbialai ir adverbializacija lietuvių mokslo kalboje</i> . – <i>Kalbotyra</i> 64 (3), p. 124–139; Šinkūnienė J. (2014), <i>Lietuviškojo humanitarinių ir socialinių mokslų diskurso ypatybės</i> , Vilnius: VU leidykla.

7. Teksto adresanto ir adresato nustatymas. Adresanto pozicijos analizė. Teksto modalumas. Idealusis ir realusis adresatas.			2			2	6	<p>Teorinės literatūros studijavimas: Marcinkevičienė R. (2008), <i>Žanro ribos ir paribiai</i>. Vilnius: Versus aureus, p. 53–58; Linkevičienė N., Šlepikienė R. (2013), <i>Autoriaus ir skaitytojo santykių raiška publicistinio stiliaus tekstuose: redakcinių straipsnių kokybinė analizė – Lietuvos kalba</i>, (http://www.lietuviukalba.lt/index.php?id=3); Smetona A., Usonienė A. (2012). <i>Autoriaus pozicijos adverbialai ir adverbializacija lietuvių mokslo kalboje</i>. – <i>Kalbotyra</i> 64 (3), p. 124–139; Šinkūnienė J. (2014), <i>Lietuviškojo humanitarinių ir socialinių mokslų diskurso ypatybės</i>, Vilnius: VU leidykla.</p>
8. Teksto kohezijos (gramatinio rišlumo) analizė (referencija, substitucija, elipsė, konjunkcija, leksinė kohezija). Semantinio ir gramatinio rišlumo dermės aspektai.	1		1			2	6	<p>Teorinės literatūros studijavimas: Vaskelienė J. (2007), <i>Trumpas teksto lingvistikos žinynas</i>, p. 91–98; Halliday M. A. K., Hasan R., <i>Cohesion in English</i> (1976), p. 31–84; 142–222. Poškienė A., Vrubliauskienė V. (2012), <i>Loginių-semantinių mokslinio diskurso ryšių raiška anglų ir lietuvių kalbose</i>. <i>Kalbų studijos</i> 20, p. 35–44.</p> <p>Teksto analizės užduotys.</p>
9. Pastraipų analizė. Įvadinės, dėstymo, siejamosios, apibendrinamosios pastraipos ir jų funkcijos. Vidinė pastraipų struktūra.			1			1	4	<p>Daneš, F. (1995). <i>The Paragraph – A Central Unit of the Build-up of Texts</i> in Warvik, B., Tanskannen, S. K., Hiltunen, R.(eds) <i>Organization in Discourse, Proceedings from the Turku Conference</i>. <i>Anglicana Turkuensia</i> 14, p. 29–40.</p> <p>Teksto analizės užduotys.</p>

Kontrolinis darbas iš išeitų temų			2				2		
10. Intertekstų atpažinimas ir vertinimas. Intertekstualumas moksliniuose, dalykiniuose ir publicistiniuose tekstuose. Citatų rūšys ir vertė. Perifrazės. Laisvasis perpasakojimas. Nuorodos. Aliuzijos.			2				2	6	Teorinės literatūros studijavimas: Koženiaskienė R. (2007), Intertekstualumas: referencija, tariamas dialogas ir kitos stilistinės raiškos priemonės, Lietuvių kalba 1, http://www.lietuviukalba.lt/index.php/lietuviukalba/article/view/2/123 ; Valotka A. (2017), Kas tu esi, aliuzija? – <i>Lietuvių kalba</i> http://www.lietuviukalba.lt/index.php/lietuviukalba/article/view/220/170 . Nedidelės apimties tiriamosios užduotys.
11. Teksto tipo nustatymas. Homogeniškieji ir heterogeniškieji tekstai. Tekstų tipų sąveika. Vertinamojo aspekto bei emocijų lingvistinė raiška.			2				2	6	Teorinės literatūros studijavimas: Vaskelienė J. (2007), Trumpas teksto lingvistikos žinynas, p. 49–58; Leonavičienė A. (2005), Spaudos tekstų heterogeniškumas funkcinių stilių sandūros aspektu. <i>Kalbotyra</i> , 55 (3), p. 38–46. Nedidelės apimties tiriamosios užduotys.
12. Pasakojimo intencija, semantinė struktūra ir lingvistinė raiška. Pasakotojo vaidmuo. Pasakojimo laikas ir erdvė. Pasakojamoji dalis moksliniuose, dalykiniuose ir publicistiniuose tekstuose.			1				1	4	Teorinės literatūros studijavimas: Marcinkevičienė R. (2008), Žanro ribos ir paribiai. Vilnius: Versus aureus, p. 43–45; Nauckūnaitė Z. (2002), Teksto komponavimas: rašymo procesas ir tekstų tipai, p. 82–88. Teksto analizės užduotys.
13. Aprašymų rūšys, tikslai, semantinė ir kompozicinė struktūra. Aprašymo modeliai. Subjektyviųjų ir objektyviųjų aprašymo elementų atpažinimas bei lingvistinė raiška.			1				1	4	Nauckūnaitė Z. (2002), Teksto komponavimas: rašymo procesas ir tekstų tipai, p. 91–104. Teksto analizės užduotys.
14. Samprotaujamojo tipo tekstų (įrodinėjimo, aiškinimo, įtikinėjimo, skatinimo ir kt.) informacinės struktūros panašumai ir skirtumai. Raiškos priemonių tinkamumas.			1				1	4	Marcinkevičienė R. (2008), Žanro ribos ir paribiai. Vilnius: Versus aureus, p. 46–52. Teksto analizės ir kūrimo užduotys.
15. Aiškinamojo tipo teksto kūrimo modeliai: žinoma–nežinoma, reikšminga–reikšmingiausia, teiginys–pavyzdys, proceso aprašymas, lyginimas, priežastis–			1				1	4	Nauckūnaitė Z. (2002), Teksto komponavimas:

pasekmė, analizė ir klasifikacija, sąvokos aiškinimas ir kt.									rašymo procesas ir tekstų tipai, p. 105–120. Analizės ir teksto kūrimo užduotys.
16. Argumentacinio pobūdžio teksto analizė ir kūrimas. Indukcinis ir dedukcinis teksto kūrimo būdas. Argumentų rūšys pagal pagrindimo šaltinį ir vertę (patikimumą). Argumentų dėstymo seka.			1				1	6	Koženiausienė R. (1999), Retorika. Iškalbos stilistika, p. 127–133. Analizės ir teksto kūrimo užduotys.
17. Žanro samprata. Teksto tipo ir žanro santykis. Griežtieji ir laisvieji žanrai, jų lingvistinė analizė. Šnekos aktai ir mikroaktai.	1		1				2	6	Marcinkevičienė R. (2004), Spaudos žanrų tipologija. – <i>Darbai ir dienos</i> , 38, p. 220–230. Analizės ir teksto kūrimo užduotys.
18. Dėstomojo dalyko apibendrinimas (konsultacija)		1					1		
19. Savarankiškas žinių sisteminimas ir ruošimasis egzaminui.		1					1	10	
Iš viso	8	2	22				32	98	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas paskaitų ir seminarų metu	30 proc. (3 balai)	Visą semestrą	Atliekamos praktinės užduotys. Vertinama 3 balais: 3 balai – tinkamai atliktos visos praktinės užduotys. 2 balai – tinkamai atlikta du trečdaliai praktinių užduočių be esminių trūkumų. 1 balas – atlikta dalis praktinių užduočių, yra dalykinių trūkumų. Nelankius daugiau kaip trečdaliu seminarų ir neatliktas užduočių egzaminui laikyti neleidžiama.
Kontrolinis darbas	30 proc. (3 balai)	Semestro metu	Kontrolinį darbą sudaro penkios atvirojo tipo užduotys: 3 balai – puikiai atliktos visos praktinės užduotys. 2 balai – gerai atliktos užduotys, yra klaidų. 1 balas – atlikta dalis užduočių su dalykiniais trūkumais.
Egzaminas	40 proc. (4 balai)	Sesijos metu	Testą sudaro 5 atvirojo tipo užduotys. Vertinama: 4 balai – puikios žinios ir gebėjimai. 3 balai – geros žinios ir gebėjimai, yra neesminių klaidų. 2 balai – žinios ir gebėjimai nesiekia vidutinių, yra esminių klaidų. 1 balas – žinios ir gebėjimai dar tenkina minimalius reikalavimus. Daug klaidų. 0 balų – Netenkinami minimalūs reikalavimai.

Seminarų lankymas yra privalomas. Be pateisinamos priežasties praleidus daugiau nei 30 proc. seminarų (5 sem.), neprileidžiama prie egzaminų. Kurso įvertinimas yra kaupiamasis. Galutinis kurso įvertinimas sudaromas susumuojant visų dalių įvertinimus pritaikius nurodytą svertinį koeficientą. Neišlaikius ar neatsiskaičius kurios nors kaupiamojo įvertinimo dalies(-ių), skiriamas nulis (0) balų, šios dalies(-ių) perlaikyti nereikia, atskira galimybė atsiskaityti už sudedamąsias kaupiamojo vertinimo dalis nėra sudaroma, baigiamasis atsiskaitymas perlaikomas Universiteto numatyta tvarka, jei galutinis kurso įvertinimas yra mažiau nei penki (5).

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
R. de Beaugrande, W. Dressler	1981	Introduction to Text Linguistics.		London: Longman
G. Brown, G. Yule	1983	Discourse Analysis. Cambridge University		Cambridge University Press
F. Daneš	1995	The Paragraph – A Central Unit of the Build-up of Texts' in Warvik, B., Tanskannen, S. K., Hiltunen, R.(eds)	Anglicana Turkuensia 14	

		Organization in Discourse, Proceedings from the Turku Conference.		
M. A. K. Halliday	2002	Linguistic Studies of Text and Discourse		London, New York: Continuum.
M. A. K. Halliday, R. Hasan	1976	Cohesion in English		London. New York: Longman.
A. Leonavičienė	2005	Spaudos tekstų heterogeniškumas funkcinių stilių sandūros aspektu	Kalbotyra 55 (3)	
N. Linkevičienė, J. Šinkūnienė	2012	Asmeniniai įvardžiai mokslo kalboje	Kalbotyra 64 (3)	Vilnius: VU leidykla
R. Marcinkevičienė	2008	Žanro ribos ir paribiai		Vilnius: Aureus
Z. Nauckūnaitė	2002	Teksto komponavimas: rašymo procesas ir tekstų tipai		Vilnius
A. Poškienė	2008	Diskursas. Teorijos ir praktikos gairės		Kaunas: Technologija
A. Poškienė, V. Vrubliauskienė	2012	Loginių-semantinių mokslinio diskurso ryšių raiška anglų ir lietuvių kalbose	Kalbų studijos 20	
V. Remeikytė	2002	Sakinių siejimo priemonės lietuvių ir užsienio kalbininkų darbuose	Kalbotyra 51(1)	Vilnius
R. Salkie	1995	Text and Discourse Analysis		London: Rutledge
A. Smetona, A. Usonienė	2012	Autoriaus pozicijos adverbialai ir adverbializacija lietuvių mokslo kalboje	Kalbotyra 64 (3)	
J. Šinkūnienė	2014	Lietuviškojo humanitarinių ir socialinių mokslų diskurso ypatybės		Vilnius: VU leidykla
J. Vaskelienė	2007	Trumpas teksto lingvistikos žinynas		Šiauliai
L. Vilkienė	2000	Formalioji dialogo vienetų klasifikacija	Kalbotyra XLVIII (1)–XLIX (1)	Vilnius: VU leidykla
R. Župerka	2008	Viešojo diskurso retorika ir lingvistika. Pragmatinė lingvistinė reklamos teksto analizė		Vilnius: VU leidykla, p.9-18.
A. Valotka	2017	Kas tu esi, aliuzija?	Lietuvių kalba	https://doi.org/10.15388/LK.2017.22554
Papildoma literatūra				
D. Bartkutė	2007	The role of patterns of cohesion in realising some discursive strategies in English and Lithuanian dialogue	Žmogus ir žodis 9 (3)	
A. Bielinskienė	2009	Relevancijos teorija ir diskurso jungtukų bei jungiamųjų žodžių pragmatika	Kalbų studijos 15	
A. Bitinienė	2009	Sakinių siejimo priemonių vartojimas mokslinio stiliaus tekstuose	Žmogus ir žodis: didaktinė lingvistika 11(1)	
M. A. K. Halliday	1985	Introduction to Functional Grammar.		London: Edward Arnold
E. Kontutytė	2010	Germanistinės teksto lingvistikos tradicija: nuo teksto kaip „transfrazinio	Filologija, 2010 (15)	

		vieneto“ iki prototipinio teksto		
B. Ryvitytė	2005	Vertinimo lingvistinių recenzijose	Žmogus ir žodis: didaktinė lingvistika 7(1)	
B. Ryvitytė	2011	Lingvistinės pragmatikos įvadas		Vilnius: VU leidykla
N. Linkevičienė, R. Šlepikienė	2013	Autoriaus ir skaitytojo santykių raiška publicistinio stiliaus tekstuose: redakcinių straipsnių kokybinė analizė	Lietuvių kalba	https://www.zurnalai.vu.lt/lietuviu-kalba/article/view/22682/21911
R. Marcinkevičienė	2004	Spaudos žanrų tipologija. Vakarietiškoji patirtis	Darbai ir dienos (38)	Kaunas: VDU leidykla
Z. Nauckūnaitė	2003	Loginiai ir lingvistiniai sakytinės ir rašytinės raiškos skirtumai	Žmogus ir žodis (1)	Vilnius: VPU leidykla
V. Sirtautas, Č. Grenda, R. Petkevičienė	2001	Bendrieji teksto teorijos klausimai	Rinktiniai kalbotyros straipsniai	Šiauliai
M. Stubbs	1996	Text and Corpus Analysis. Computer-assisted Studies of Language		Oxford / Cambridge: Blackwell Publishers

Atnaujinta: 2026-04-14